

VIJFDE NIEUWSBRIEF VAN DE STICHTING MEENSEL-KIEZEGEM '44

14 oktober 2002

Gelegenheidstoespraak naar aanleiding van de vijfde herdenkingsreis Augustus 2002

Wat jaren terug een droom en een on vervulde wens was gebleven, wordt vandaag voor de vijfde maal bevestigd met dit gezamenlijk bezoek aan de meest onmenselijke en meest onzalige plek op onze aarde: Neuengamme.

- door ontelbaren gezocht en bezocht.
- een huiverige plaats die in het brein van het Duits fascisme gewild, gepland en opgericht werd
- duistere daders en uitvoerders van criminele daden, via democratische verkiezingen aan de macht gekomen.
- een duizendjarige Rechtsstaat met nieuwe orde en een nooit gezien schrikbewind zou het worden, waarvan bij voorbaat het einddoel en de oplossing waren gekend voor alles en allen die het niet eens waren met het machtsproces dat zich handhaafde onder de leuze: "Wie niet voor mij is, is tegen mij".

Met onze aanwezigheid vandaag en ons samenkomen hier willen we op de eerste plaats eer betuigen en hulde brengen aan allen die zijn omgekomen, ter plekke of in één of ander buitenkamp of kommando.

In het bijzonder onze dorpsgenoten, onze familieleden en onze geliefden gedenken wij in deze ultieme ogenblikken. Wij gedenken allen die via diverse omstandigheden de dood werden ingestuurd na voorafgaande onmenselijke arbeid. Ook hen die het ergste lichamelijke leed mochten overleven, zelfs de gedwongen dodenmarsen: hen wachtte het fatale aan de boorden van de Oostzee, in de baai van Lübeck met zijn verdoemde schepen. Niemand mocht overleven of in de handen vallen van geallieerde bevrijders.

Immers, elke gevangene werd bestempeld als zijnde terrorist:

- iemand die zich niet had kunnen neerleggen bij de inval en de nederlaag van zijn vaderland
- iemand die zich niet kon neerleggen bij de beroofde en beperkte opgedrongen vrijheid
- iemand die weerstand bood aan de bezetting

- iemand die inlichtingen verzamelde voor de Britse geheime diensten
- iemand die schuilplaatsen waarborgde voor werkweigeraars of ondergedoken piloten
- iemand die met sluikpersverspreiding het nationaliteitsgevoel trachtte hoog te houden.

Dat nationaliteitsgevoel bleef zowat het enige identiteitsselement dat behouden mocht blijven en dat ook terug te vinden is in de aangelegde dodenlijsten.

Vandaar dan ook dat de nationale driekleur die wij hier vanaf vandaag bij elke gelegenheid mogen hijsen, voortaan een bewijs zal blijven dat ook wij dat gewezen politieke staatsbestel hebben veracht en bevochten.

Laat ons nationaal vaandel bewijs zijn

- dat de ganse natie hulde brengt aan allen die het niet gehaald hebben
- dat we onmiskenbaar erkentelijk blijven voor de geleden strijd en de wanhoop die werd doorstaan
- dat we verzoenende dankbaarheid betonen tegenover instellingen en personen die vandaag het herdenken mogelijk maken als bewijs van de verzuchting voor een vredevolle samenleving.

Met ongekend bevrijdend en enthousiast solidariteitsgevoel werd destijds deze originele vlag gehesen bij de eerste ogenblikken van de overwinning, die een einde stelden aan de vier jaar durende verschrikkingen.

Laten wij ze vandaag en bij alle volgende gelegenheden, samen met onze herinneringen die gebukt gaan onder de geschiedenis, koesteren in de geest van verdraagzaamheid en verantwoordelijkheidsbesef.

Laten we in die geest enkele ogenblikken van totale stilte voorbehouden en trachten te bevatten en eigen te maken wat ook vandaag nog steeds ons verstand te boven gaat.

Guido Hendrickx,
Voorzitter

Neuengamme, 24 augustus 2002

VIJFDE MAAL NAAR NEUENGAMME

Met 56 deelnemers vanuit Meensel-Kiezegem naar Neuengamme: een lange reis, maar niemand van de reizenden heeft het zich een ogenblik beklagd. Op vrijdag zelf brachten we al een bezoek aan Bullenhuserdam. In de rozentuin, waar ter herdenking vele bezoekers bloemen plantten, heeft de Stichting Meensel-Kiezegem '44 ook twee rozenstruiken geplaatst. Een sobere, maar zinvolle handeling. Tussen de bloemen van landen als Tsjechië, Polen, Frankrijk, Nederland, enz. staat er nu een plant van Meensel en één van Kiezegem. Het ontroerende bezoek aan de kelders waarin zich het trieste drama heeft afgespeeld, dompelde de deelnemers in de sfeer die wij beogen met deze bedevaarten: door het zoeken naar de waarheid komen tot een zeker inzicht, mogelijk begrip en vooral respect en eerbied voor allen die voor ons en onze democratie dit onrechtstreeks hebben meegemaakt.

Het "Ramada" hotel was ons vertrouwd en viel in de smaak van allen, zowel wat kamers als maaltijden betrof.

De Neuengammedag, die steeds op zaterdag doorgaat, was één sereen gebeuren, waardoor ook iedereen na afloop een duidelijker inzicht had in de makabere werking van nazi's. Vooral de ingrijpende plechtigheid aan "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem" was ontroerend. Schepen van Toerisme van Tielt-Winge, Eric Loddewijckx, hees de historische driekleur aan de mast (De Stichting zorgde zelf voor een verplaatsbare mast die ook door andere verenigingen kan gebruikt worden, daar ze in het archief van Neuengamme bewaard blijft). Bloemen werden neergelegd, kaarsen gebrand en teksten voorgelezen. Een sobere, maar treffende toespraak van voorzitter Guido Hendrickx beroerde de juiste snaar en eensgezind gingen de inwoners van Meensel-Kiezegem met de vele vrienden van buiten de gemeente de verschillende delen van het kamp bezichtigen. Weer konden we plaatsen betreden die normaal nog niet vrijgegeven zijn voor het grote publiek en als eersten mochten we de plaats bezoeken waar de appélplaats geweest is en waar binnen enkele tijd de gevangenis zal opgedoekt worden om plaats te maken voor herdenking en museum. Museum waarin ook de Stichting zijn afdeling beloofd werd. Na de slotplechtigheid aan het voormalig crematorium namen we afscheid van onze gids (voor de vijfde maal Andreas Lappöhn) en adjuncte van Dr Garbe, Karin Schaew.

De avond werd vrij besteed: de meeste volwassenen brachten een bezoek aan het ontspanningsoord Reperbaan, terwijl de jongsten naar Hamburg-kermis trokken, een enorme opbouw die op Sankt-Pauli doorgaat.

Op zondag na een rondrit door Hamburg ging het richting Bremen en Farge, waar Wulf Böcker ons opwachtte. Waar eerst gemeld werd dat we in de enorme bunker niet mochten filmen of foto's nemen, kregen we na een kort onderhoud toch de toelating. Na de indrukwekkende tocht in de buik van dit monsterachtig gebouw gingen we in de omgeving ervan een niet te vergeten fantastische soep eten vergezeld van een gigantische worst. We reden ook naar de verblijfplaats van de gevangenen die werkten aan de bunker, erbij denkend dat vermoeide ondervoede slachtoffers deze vier, vijf kilometers te voet moesten doen, om dan in een betonnen silo te slapen, die bedoeld was om olie in te bunkeren. Na een kort bezoek aan de plaats waar het KZ Blumenthal zich bevond, lieten we ons de Weser overzetten en dan ging het richting België.

Vele dingen uit deze tocht bleven hangen in de geest: de prachtige teksten van Magda van Goidsenhoven, die verscheidenden voorlezen op diverse plaatsen in het Kamp, de diepe pijn en opstandige onmacht die men voelde in de kelders van Bullenhuserdam, de ontroering aan ons beeld, het langzaam hijsen van de vlag, de speciale versie van het vaderlands Lied enz.

De bijeenkomst op 15 november in Huize Hageland, waar het merendeel van de reizigers present was en waar we de videofilm over deze reis van Willy Cockx en de CD-rom met foto's van Tom De Vos en Marc Cauwbergs konden bekijken, werd op zo een enthousiaste manier beleefd dat de "Stichting Meensel-Kiezegem '44" er weer moed uit kon putten om op de ingeslagen weg verder te gaan.

Ook de dichteres Ina Stabergh, die de bedevaart meemaakte, was zo onder de indruk dat ze reeds heel wat gewerkt had aan een nieuwe dichtbundel over dit onderwerp die kortelings zal verschijnen. Om je reeds een voorbeeld te geven, kozen we één van de

gedichten uit; je kan het elders in deze nieuwsbrief vinden.

Ook Wulf Böcker uit Bremen liet reeds van zich horen. Hij stuurde een pakje op met kranten. De bijlage "Die Norddeutsche" bij de "Weser Kurier" bevatte een foto en artikel over ons bezoek. Elders drukken we dit ook af. Dit artikel verscheen op vrijdag 30 augustus. Ook schreef de heer Böcker dat hij bij het zien van de film over Meensel-Kiezegem zeer onder de indruk was: "Nu heb ik pas echt deel aan de u aangedane misdaad" schreef hij nog en hoopt ons volgend jaar weer te ontmoeten.

WAT STAAT ER DIT JAAR NOG TE GEBEUREN MET MK'44?

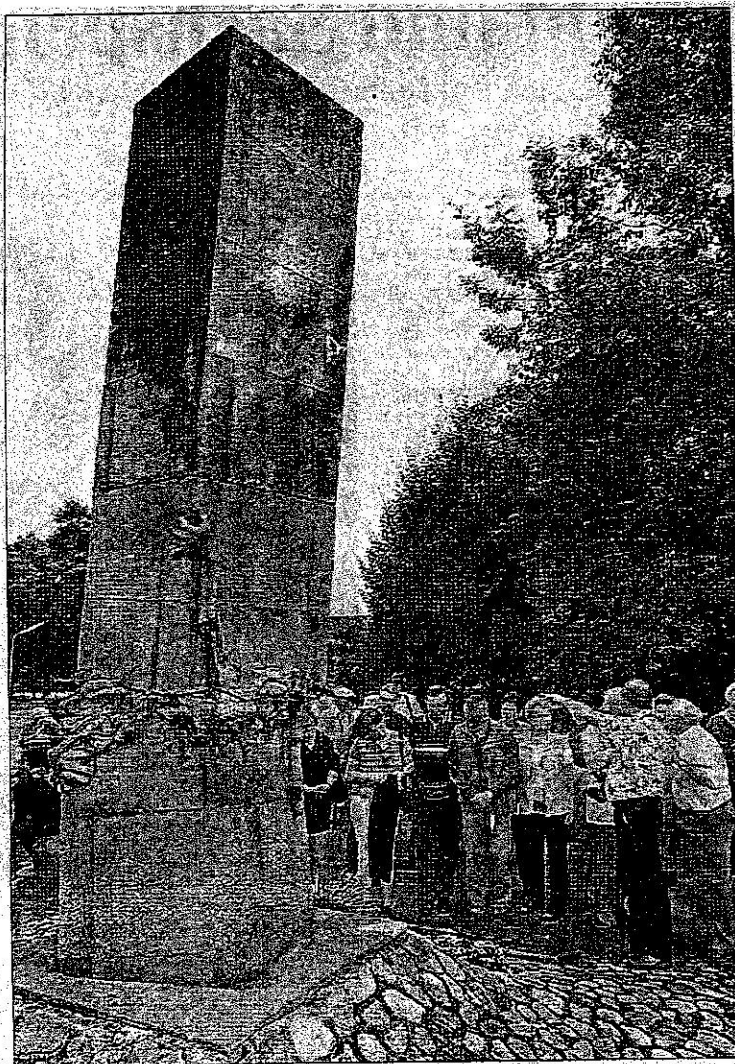
9 november 2002 : Herherdenking 11 november

Om 19.00u gaan we voor de derde maal een 11-novemberherdenking houden op onze manier. In 2000 openden wij het museum, in 2001 toonden wij voor de eerste maal de unieke stukken uit WO I en II van Rik Callaerts, en dit jaar stellen wij de aquarellen tentoon van Liedl, die door de firma Lukas deskundig werden ingekaderd. Deze kleurrijke, soms cynische afbeeldingen, zijn een unicum in de beeldende kunst van WO II en werden ons geschonken door de heer Lardinois uit Tienen. Deze avond zullen ook enkele gedichten van Ina Stabergh worden voorgedragen in première. De Stichting Meensel-Kiezegem '44 stelt zich als doel deze te bundelen en uit te geven tegen het erfgoedweekend op 26 en 27 april 2003. Ook laten wij al enkele van de weergevonden liederen uit verzet en versteek horen. De bedoeling hiervan is deze auditief te presenteren en later te bundelen. Voor deze studie wordt samengewerkt met de bekende professor Stefaan Top (K.U.L).

Deze presentatie, waarop iedereen is uitgenodigd, zal plaats hebben op de eerste verdieping van Huize Hageland, die ons door het schepencollege, inzonderheid door de Schepen van Toerisme Eric Loddewijkx, ter beschikking werd gesteld.

Vrijdag 6 (20 u) en zondag 8 (19u) december 2002: Bonte Avond - Café Chantant in het ontmoetingscentrum te Meensel-Kiezegem.

Het gezelschap Thalia uit Hoegaarden, dat vorig jaar een hilarisch succes oogstte met "Ambiance in 't Kot", verzorgt nu een avond met zang en kolder. Het zal een gezellige bedoening worden in een als café ingerichte zaal en de sfeer van de cabaretavonden van weleer. Niet te missen.

Belgier gedachten am Farger Bunker ihrer Angehörigen

Eine rund 50 Personen umfassende Delegation der belgischen Gemeinde Meensel-Kiezegem besuchte am Sonntag, 25. August, den Bunker in Farge-Rekum. Seit 1998 reisen die Bürger aus Meensel-Kiezegem einmal im Jahr zu den Orten, an denen ihre Angehörigen ihr Leben ließen. Im Jahr 2001 wurden erstmals die Bahrsplate und der U-Boot-Bunker aufgesucht, wo Deportierte aus Meensel-Kiezegem über Neuengamme getötet wurden. Nach der Anreise aus Hamburg, vom Besuch der Ge-

denkstätten Bullenhuser Damm und Neuengamme, kamen die Angehörigen der Opfer zum Farger Bunker. Nach einem kurzen Aufenthalt ging es weiter zum ehemaligen KZ-Außenlager Farge auf dem Standortübungsplatz der Bundeswehr in Schwanewede und von dort aus zur Gedenkstätte Bahrsplate in Blumenthal. Organisatorisch betreut wurde der Besuch, wie bereits im vergangenen Jahr, vom stellvertretenden Ortsvereinsvorsitzenden der SPD, Wulf Böcker. Foto: Rospek

BELGEN HERDENKEN AAN DE BUNKER IN FARGE HUN BLOEDVERWANTEN

Een Belgische delegatie van een 50-tal personen uit de gemeente Meensel-Kiezegem bezocht op zondag 25 augustus de bunker in Farge-Rekum. Sinds 1998 reizen inwoners uit Meensel-Kiezegem eens per jaar naar de plaatsen waar hun bloedverwanten het leven lieten. In het jaar 2001 werd voor de eerste maal de Bahrsplate en de Onderzeebootbunker bezocht, waar gedeporteerden uit Meensel-Kiezegem, via Neuengamme, gedood werden. Na een rondrit door Hamburg, het bezoek aan Bullenhuserdam en Neuengamme kwamen de bloedverwanten van de slachtoffers naar de Bunker van Farge. Na een kort oponthoud ging het verder naar het voormalige Concentratiekamp Farge aan het oefengarnizoen van de Bundeswehr in Scwanewede en van daar naar de herdenkingsplaats Bahrsplate in Blumenthal. Organisatorisch werd dit bezoek verzorgd, zoals vorig jaar, door de plaatsvervangende plaatselijke voorzitter van de SPD Wulf Böcker.

Ina Stabergh, die de reis 2002 naar Neuengamme meemaakte, begon onmiddellijk bij haar thuiskomst te werken om de overvloed aan indrukken in dichtvorm te gieten. Na enkele weken had ze reeds een twintigtal gedichten in vorm gezet waaraan nog verder wordt gewerkt. Ze was akkoord dat wij reeds één ervan publiceren.

IK KWAM TERUG 1945 - 2002

Ik kwam terug van Neuengamme
en kon niet meer spreken
van pijn
om wat de mens
de mens had aangedaan

Ik zag en hoorde verhalen
die alleen in waanzin
mogelijk zijn.

Ik hoorde het verhaal over een man
die weer thuis kwam
en alleen nog kon stotteren met gebaren
over scheppen en scheppen
en beton

Ik hoorde het verhaal
over de beul die de strop
rond kinderneukjes toekneep
door aan hun beentjes te hangen

Ik hoorde het verhaal over de kampcommandant
die buiten het kamp met zijn kinderen speelde,
muziek beluisterde en een vrouw beminde,
nadat hij met luide woorden
de dood had gedirigeerd.

Ik hoorde het verhaal over duizenden doden
die als as op de tuinen werden uitgestrooid.

Aan de overkant van het kamp
boven pas geploegde akkers
vlogen meeuwen, een reiger
en een ooievaar op en neer
en weer.

Ik wist dat ik zou spreken
met de woorden die tussen de stenen lagen,
in de bomen hingen,
in de struiken rond de bunkers
en aan de rand van de weg.
Zoveel pijn in de takken, in de bladeren
en in het gras. Ook tussen de wortels
hoorde ik duizenden stemmen.

Omdat wij weten en kunnen spreken,
moeten wij blijven getuigen
want misdadige macht
kent geen tijden.

KALENDER 2003

De gegeerde kalender 2003 met de prachtfoto van ons beeld in Neuengamme zal opnieuw gerealiseerd worden en te verkrijgen zijn op onze manifestaties, bij de voorzitter of via de leden van het comité.

Door deel te nemen aan deze manifestaties helpt u ons de verdere uitbreiding van het museum, dat reeds een grote weerklank geniet, verder te realiseren. Ook het opzoekingswerk, nieuwe projecten enz. worden erdoor gesteund (hier denken we o.a. aan de dichtbundel, het liederenboek en eventueel de cd).

Nuttige Inlichtingen

Huize Hageland en ons Vredesmuseum zijn tijdens de werkuren steeds geopend. Voor bezoeken in groep of familie en tijdens de weekends kunt u ons verwittigen. Dan is er iemand ter beschikking om te openen en/of te gidsen. Bij voorkeur zich wenden tot de toeristische dienst van de gemeente Tielt-Winge, tel. 016/63 38 48. Ann Verreck leidt de coördinaties inzake musea.

Guido HENDRICKX, Voorzitter

Binkomstraat 56, 3391 Meensel-Kiezegem, Tel. 016/487878 - Fax 016/640821

René CAUWBERGS,

Glabbeeksesteenweg 93, 3390 St Joris Winge, Tel. 016/632460

Alfons CRAENINCKX,

Heuvelstraat 17, 3390 O.L.Vr.Tielt, Tel. 016/634757

Oktaaf DUERINCKX,

Karekietenlaan 30, 3010 Kessel-Lo, Tel. 016/ 355232

E-mail: octaaf.duerinckx@chello.be

Alfons LEMMENS,

Binkomstraat 48, 3391 Meensel-Kiezegem, Tel. 016/634529

Rudi PEETERS,

Kerkstraat 85, 3391 Meensel-Kiezegem, Tel. 016/635826 – GSM 0496/258516

Alfons VUCHELEN,

Binkomstraat 65, 3391 Meensel-Kiezegem, Tel. 016/634955 – GSM 0479/259792

Betty VUCHELEN,

Stoopkensstraat 110, 3320 Hoegaarden, Tel. 016/767936

E-mail: bettyv@yucom.be

Onze eregalerij:

- Eddy baron Merckx, peter van het Vredesmuseum
- Chris Desaever-Cleuren, meter van "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem"
- Alfred Vansina, peter van "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem"

Om onze werking te steunen plaatsen wij steeds een kollektebus in het museum. U kunt natuurlijk ook helpen via rekeningnummer 149-0567841-75 Memoriaal Neuengamme. Alvast onze hartelijke dank bij voorbaat.